

Funktionsprogram för förskolelokaler

2025

Funktionsprogram för förskolelokaler

Inledning

En bra start i livet börjar i förskolan. I förskolans verksamhet får barnen stimulans och möjlighet att utvecklas och lära, med leken som centralt verktyg. För att öka jämlikheten ska staden utveckla den pedagogiska verksamheten och höja likvärdigheten i stadens förskolor. Alla stockholmare ska kunna lita på att det finns en bra kommunal förskola och grundskola nära hemmet.

Funktionsprogram för förskolelokaler ska bidra till att uppnå stadens mål för miljö- och klimatarbete. Det har höga ambitioner för materialval, utformning och syfte. Förskolornas fysiska utformning ska vara ändamålsenlig och främja pedagogiskt arbete, lek och rörelse, såväl inomhus som utomhus.

Kvalitet i Stockholms stad innebär att leva upp till målgruppernas behov och förväntningar. Med barnen i fokus ska således alla förskolor i Stockholms stad hålla en hög kvalitet. De enskilda förskolorna behöver utformas utifrån det som är bäst för såväl dagens som morgondagens stockholmare samt för staden i sin helhet.

Väl utformade förskolelokaler skapar goda förutsättningar för barnens lärande samtidigt som de lägger grunden för en god arbetsmiljö. Förskolelokaler ska bland annat ge fysiska förutsättningar för trygghet och variation i arbetssätt. Lokalerna ska också vara flexibla och föränderliga för att kunna möta förskolans olika behov, samtidigt som de ska vara yteffektiva och hållbara över tid utifrån pedagogik, arbetssätt och förändringar i barnunderlaget.

Bakgrund

Förskolenämnden har i kommunfullmäktiges budget 2024 fått i uppdrag att i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor.

Idag är det varje stadsdelsnämnd som var för sig tar fram de underlag som krävts för beställning av ett förskoleprojekt. Detta har inneburit att det inte funnits någon minsta gemensam nämnare för exempelvis stadens hyresvärdar att utgå från när de ska se vilka funktionen en förskola i staden ska ha.

Genom detta funktionsprogram får staden en gemensam grund för vilka funktioner som alla förskolor förväntas uppfylla. Utifrån dessa funktioner kan lokalprogram och andra stöddokument anpassas både för att möta behov i det enskilda projektet men också för att möta de lokala förutsättningarna runt om i staden.

Funktionsprogrammet för förskola delar uppbyggnad med stadens funktionsprogram för skola. Detta medför att lokaler för skola och förskola får bättre förutsättningar för samverkan och samnyttjande.

Syfte

Syftet med Stockholms stads Funktionsprogram för förskolelokaler är att ha en stadsövergripande samsyn vid planering av förskolor, så att de uppfyller funktionella krav på ändamålsenliga, säkra och trygga miljöer. Programmet anger övergripande funktioner som säkerställer lokalmässiga krav utifrån förutsättningarna oaktat lokalens storlek, förskolans geografiska placering, dess organisering eller regiform. Programmet utgör ett viktigt verktyg och ska användas vid planering och projektering av nya förskolor samt vid om- och tillbyggnad av befintliga förskolor. Resultat av detta är en ökad likvärdighet när det gäller funktionalitet i förskolelokalerna.

Funktionsprogrammet ska stödja stadsdelsförvaltningar, byggaktörer, konsulter och entreprenörer i arbetet med att säkerställa kvalitet och funktionalitet som ställs på förskolelokaler i staden. Därutöver ska programmet bidra till ökad effektivitet och tidsbesparing under projektprocessen, förenkla samspelet mellan beställare och utförare och därigenom minska kostnaderna för projekten. Vidare bidrar programmet till att uppnå stadens mål för miljö- och klimatarbete och vid nybyggnation ska staden projektera förskolor motsvarande lägst Miljöbyggnad Silver.

Tillämpning

Funktionsprogrammet ska tillämpas vid ny-, om- och tillbyggnad av förskolor. Varje förskoleprojekt är unikt. Förutsättningarna för förskolorna i staden skiljer sig åt både lokal- och verksamhetsmässigt samt ur driftsynpunkt. Funktionsprogrammets

tillämpning i det enskilda projektet är således beroende av projektets specifika förutsättningar. I funktionsprogrammets tillämpning ingår att bedöma i vilken utsträckning det är lämpligt och möjligt att uppnå samtliga funktionskrav.

Staden ska i normalfallet planera för förskolor med mellan 4–8 avdelningar. De lokala behoven av förskoleplatser, den aktuella tomten och tillgången till en variation av förskolor med olika storlekar i närområdet ska beaktas vid planering av nya förskolor. När större förskolor planeras ska särskild hänsyn vid utformningen tas till barns behov av mindre sammanhang. Endast efter särskild prövning av alla tänkbara alternativ kan förskolor som har fler än 8 avdelningar planeras, detta ska i så fall beslutas av beställande nämnd och i tidigt skede. Reglering av antalet barn per avdelning görs av kommunfullmäktige i samband med beslut om stadens budget. De miljö- och ventilationskrav som finns gällande barnantalet ska även följas.

Vid om- och tillbyggnadsprojekt behöver prövning av tillämpbarheten av respektive funktionskrav också ske i relation till befintliga lokalers beskaffenhet. Bedömning av funktionsprogrammets tillämpning i det aktuella projektet hanteras under planerings- och projekteringsprocessen av respektive stadsdelsförvaltning eller huvudman.

Programmet utgör planeringsunderlag för stadsdelsnämnderna tillsammans med stadens övriga styrdokument, där Lekvärdesriktlinjerna är särskilt betydelsefullt.

Vid planering och projektering bör Byggvarubedömningen eller liknande system användas för att säkerställa att Stockholms stads miljöprogram avseende byggprodukter följs. Anvisningar och goda exempel från Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) kan också användas som vägledning för att säkerställa goda och långsiktiga bygg- och installationstekniska lösningar.

Utöver detta gäller lagar, förordningar och föreskrifter avseende bygg, tillgänglighet, brand, arbetsmiljö och så vidare. Dokumentation gällande objektsspecifika detaljer, krav och önskemål, utarbetas och hanteras utifrån aktuella dokument och förordningar i varje specifikt byggprojekt.

Funktioner

Funktionsprogrammet består av funktionskrav vilka beskriver de kvalitéer och egenskaper som ska uppnås. Funktionskraven utgår från fem grundläggande parametrar som beskriver generella behov samt ett antal särskilda parametrar för specifika delar av förskolan. Funktionerna är också fördelade under funktionsgrupper för att underlätta användningen av programmet. Inom parentes anges de bokstäver som tillsammans med löpnummer skapar en funktions unika identifikation.

Parametrar

Trygghet (T)

Trygghet beskriver funktioner som bidrar till att verksamma i förskolan har överblick över verksamheten. Det bidrar till trivsel, lugn och ger förutsättningar för lärande och omsorg.

Rörelser (R)

Rörelser beskriver de fysiska förflyttningar som utförs i förskolemiljön och hur dessa påverkar och påverkas. Förflyttningarna utförs antingen av enskilda personer eller av grupper av personer. Förflyttningarna kan även gälla exempelvis inredning och utrustning.

Effektivitet (E)

Effektivitet beskriver graden av användbarhet och förutsättningar för att lokalerna ska används på rätt sätt. En effektiv förskolemiljö bidrar till en väl fungerande arbetsmiljö och underlättar arbetet i vardagen.

Flexibilitet (F)

Flexibilitet belyser verksamhetens möjlighet att med små medel förändra och anpassa miljön.

Omställbarhet (O)

Omställbarhet beskriver möjligheten till förändring över tid vid exempelvis förändrat antal barn eller ändrad användning.

Särskilda parametrar för funktionsgruppen utomhusmiljö: Miljö (M)
Rumslighet och variation (RV), Vegetation (V), Aktivitet (A),
Samlingsplatser (S).

Särskilda parametrar för funktionsgruppen kök: Hygien (H),
Arbetsmiljö (AM)

Funktionsgrupper

- Entréförhållanden (EN)
- Kommunikation (KO)
- Arbete (AR)
- Avkoppling/rast (AV)
- Utomhusmiljö (UT)
- Kök (KÖ)

Aktualitetsprövning

- Funktionsprogrammets funktioner beslutas av kommunfullmäktige och är styrande för alla nämnder och bolagsstyrelser. Programmets funktioner aktualitetsprövas och/eller revideras vart femte år på initiativ av förskolenämnden och arbetet sker i samråd med kommunstyrelsen. Tillhörande stödmaterial hålls uppdaterat av förskoleförvaltningen i samverkan med utbildningsförvaltningen och stadsledningskontoret. Revidering sker vid behov.

Stödmaterial

Stödmaterialiet förtydligar och ger en mer detaljerad bild av vad varje funktionskrav innebär i praktiken. Stödmaterialiet tillämpas utifrån de enskilda projektens förutsättningar, exempelvis tekniska och ekonomiska förutsättningar. Vanligtvis är förutsättningarna för att använda stödmaterialiet goda i ett nybyggnadsprojekt, men begränsade i ett om- eller tillbyggnadsprojekt.

Avvikelse behöver inte dokumenteras, men erfarenhetsåterföringen är ett viktigt inslag för att för att ta tillvara goda erfarenheter lokalt hos nämnden.

Innehåll

Funktionsprogram för förskolelokaler	1
Inledning	1
Begreppslista	7
Förskolelokaler för framtidens lärande	8
EN ENTRÉFÖRHÅLLANDEN	11
EN: T Trygghet	11
EN: R Rörelser	11
EN: E Effektivitet	11
EN: F Flexibilitet	11
KO KOMMUNIKATION	12
KO: T Trygghet	12
KO: R Rörelser	12
KO: F Flexibilitet	12
KO: O Omställbarhet	12
AR ARBETE	13
AR: T Trygghet	13
AR: R Rörelser	13
AR: E Effektivitet	13
AR: F Flexibilitet	14
AR: O Omställbarhet	14
AV AVKOPPLING/RAST	14
AV: T Trygghet	14
AV: R Rörelser	15
AV: E Effektivitet	15
AV: F Flexibilitet	15
AV: O Omställbarhet	15
KÖ KÖK	15
KÖ: H Hygien	15
KÖ: AM Arbetsmiljö	15
KÖ: T Trygghet	16
KÖ: R Rörelser	16
KÖ: E Effektivitet	16
KÖ: O Omställbarhet	16
UT UTOMHUSMILJÖ	16

UT: T	Trygghet	16
UT: R	Rörelser	17
UT: E	Effektivitet	17
UT: F	Flexibilitet	17
UT: M	Miljö	17
UT: RV	Rumslighet och variation	18
UT: V	Vegetation	18
UT: A	Aktivitet	18
UT: S	Samlingsplatser	19
UT: KI	Kultur	19

Begreppslista

Friyta

Med friyta menas den yta som det går att leka på och som är tillgänglig för barnen.

Kommunikationsytor

En kommunikationsyta har som mål att underlätta förflyttning, flöde av människor och att ge struktur i byggnaden, exempelvis korridorer. De är inte bara kommunikationsytor, de kan också vara ett karaktäriserande stråk igenom byggnaden. Det finns flera olika typer av korridorer; öppna kommunikationsytor, samlingsplatser eller en mer traditionell korridor, kanske försedd med kommunikationstavlor eller kaffeautomater.

Ledstråk

Ett ledstråk är en kontinuerlig följd av ledytor mellan start och målpunkt och kan finnas både utomhus och inomhus. Ledytorna bör utformas så att de är lätta att följa med en teknikkäpp, de bör också ha en ljushetskontrast mot omgivningarna så att personer med nedsatt syn se dem. Ledytorna kan vara "naturliga", till exempel väggar, kanter eller räcken som man kan följa. Ledstråk kan också bestå av taktila orienteringsplattor, så kallade konstgjorda ledstråk. Mer information finns t.ex. i den internationella standarden, ISO 23599:2012(E).

Vattenutkast

En vattenkran som är installerad på en byggnadsvägg utomhus för att bland annat underlätta bevattning och vattenlek på gården.

Förskolelokaler för framtidens lärande

Förskolelokaler är långsiktiga investeringar och nya förskolor behöver klara såväl dagens som morgondagens organisatoriska och pedagogiska utmaningar. En central utgångspunkt för programmet är därför att förskolelokaler ska ge fysiska förutsättningar för trygghet och flexibilitet. Lokalerna ska skapa ett maximalt utbyte mellan pedagoger och barn. Lokalerna ska även möjliggöra ett effektivt nyttjande av ytor där alla lokaler används under hela dagen.

Avdelning med variation av lärmiljöer

Avdelningen är den plats där barnen tillbringar största delen av sin tid inomhus på förskolan. Det är på avdelningen barnen ska känna sin främsta tillhörighet. Inomhuslokalerna för utbildning och undervisning i förskolan kan benämnas lekrum, allrum, vilrum, torg eller ateljé. Därutöver innehåller förskolan lokaler såsom exempelvis hygienutrymmen, personalrum, kök, korridorer, torkrum och groventré.

Förskolans olika avdelningar ska vara likvärdiga och innehålla en variation av rum som ger förutsättningar att skapa olika lärmiljöer. Variationen ska stödja olika moment för utbildning och undervisning. Variationen ska ge förutsättningar att tillgodose barns olika behov och utgöra ett stöd för barn med funktionsnedsättningar. Det ska även vara möjligt att anpassa avdelningen utifrån barns förändrade behov.

Avdelningen ska ge förutsättningar för arbete såväl individuellt som i olika gruppstorlekar, i lugn och i mer aktiv miljö. Lokalerna ska medge samling i större grupper samtidigt som flexibilitet ska finnas för arbete i andra gruppkonstellationer.

Flexibilitet

För att möta framtida behov är det angeläget att bygga flexibelt och möjliggöra variation. Viktiga förutsättningar är att förskolans lokaler är användbara som pedagogisk yta och att de är flexibla i den betydelsen att de tillåter olika gruppstorlekar och arbetssätt. Pedagogisk yta handlar inte enbart om kvadratmeter och inredningsbarhet, utan även om att ha tillgång till väggyta och volymer för projicering och gestaltning. Till flexibiliteten hör god tillgång till elanslutningar och möjlighet att enkelt ändra belysningen.

Särskilda behov och individuellt stöd

Alla barn har rätt till stöd och stimulans i förskolan för att, utifrån sina egna förutsättningar, nå så långt som möjligt i sin utveckling. Behovet av anpassningar eller särskilt stöd ska utgå från barnets behov.

Anpassningar och särskilt stöd hanteras i första hand av verksamheten. Förskolans lokaler behöver ge förutsättningar för att åtgärderna kan genomföras. Med en god fysisk miljö kan behov av särskilda insatser i många fall minska. Variation, flexibilitet, trygghet och arbetsro är centrala aspekter i detta avseende. Lokalernas beskaffenhet ska inte vara ett hinder för att ta emot barn med en funktionsnedsättning i förskolan.

Inomhusmiljöns betydelse

Inomhusmiljön är av stor betydelse för alla barn. Därför ska luftkvalitet, ljus, ljud och termiskt inomhusklimat beaktas i planeringen vid om- och nybyggnation. Ljud- och ljusmiljön är särskilt viktiga aspekter för barn med funktionsnedsättning. Andra aspekter att ta hänsyn till är val av byggprodukter, vilket kontrolleras genom tillämpning av Byggvarubedömningen.

Alla barn ska mötas av en trygg och säker förskolemiljö. Stadens kommunala förskolor arbetar i enlighet med riktlinjerna för Säker förskola, vilket ska tas i beaktande vid byggnation av förskola.

Utomhusmiljöns betydelse

Barns utemiljöer ska vara kreativa, hälsosamma, trygga, stimulerande och inbjuda till lek och rörelse. En välplanerad utemiljö ökar barnens möjligheter till social, motorisk och fysisk utveckling.

För att skapa kvalitativa utemiljöer krävs att det finns en friyta i paritet med det antal barn som förskolan är dimensionerad för i enlighet med Lekvärdesriktlinjerna. Grönska, som till exempel bärbuskar och träd som skuggar är kvalitativa inslag för att främja en hälsosam miljö och en mer variationsrik fri lek. Zoner bör planeras för samutnyttjande och innehålla flera funktioner. Utemiljön ska inbjuda till pedagogisk verksamhet. Gården behöver också ta hänsyn till klimataspekter som hantering av värmeböljor och stora vattenflöden.

Kök och måltider

Måltiden i förskolan är en viktig och pedagogiskt integrerad del av dagen. En allsidig och hälsosam kost, samt möjlighet att äta i lugn och ro är centrala beståndsdelar. En grundläggande förutsättning för en god måltidsmiljö är funktionella och väl planerade lokaler, för såväl beredning som servering. Kökslokalerna ska bidra till en hög hygienisk hanterbarhet, samt en god arbetsmiljö för kökspersonalen. Köken i Stockholms stads förskolor är i huvudsak tillagningskök där måltidens komponenter lagas på plats för servering på förskolan. Vissa av dessa kök levererar även mat till förskolor, som har så kallade mottagningskök, där viss beredning av måltiden inför servering kan ske.

För exempel på utformning av tillagnings- respektive mottagningskök hänvisas till SISAB:s rekommendationer och krav på byggteknik enligt framtagna projekthanvisningar.

EN ENTRÉFÖRHÅLLANDEN

EN: T Trygghet

EN: T.1 **Funktion:** *En tydlig, överblickbar, trygg och välkomnande entré där visst kläd- och skoombyte sker och barn och personal hänger av sig sina ytterplagg mm.*

EN: T.2 **Funktion:** *Alla entréer ska ha god tillgänglighet.*

EN: T.3 **Funktion:** *Lås- larm- och passagefunktioner på förskolan ska utformas så att personal enkelt kan kontrollera att obehöriga inte kommer in i lokalerna och lokalerna ska vara väl skyddade mot inbrott.*

EN: T.4 **Funktion:** *Lås-, larm- och passagesystem ska kunna låsa upp/låsa samtliga utrymmen, sektioner eller enskilda celler oavsett tid.*

EN: R Rörelser

EN: R.1 **Funktion:** *Entréer och människor ska vara skyddade från väder och vind.*

EN: R.2 **Funktion:** *Dörrmiljöer och entréhallar ska utformas för att undvika trängsel.*

EN: E Effektivitet

EN: E.1 **Funktion:** *Entréer utformas så att det förhindras att smuts dras in i förskolan.*

EN: E.2 **Funktion:** *Barnens kläd-/sko-/förvaringshyllor ska vara tillräckligt stora för att kunna härbärgera ytterkläder och ombyten, skor/stövlar samt förvaring av personligt material.*

EN: F Flexibilitet

EN: F.1 **Funktion:** *Entrémiljöerna ska vara anpassade till förskolans behov.*

KO KOMMUNIKATION

KO: T Trygghet

KO: T.1 **Funktion:** Lokalerna ska vara överblickbara och lätta att orientera sig i.

KO: T.2 **Funktion:** Hög integritet i skötrum och hygienutrymmen.

KO: R Rörelser

KO: R.1 **Funktion:** Lokalerna ska väcka intresse och nyfikenhet.

KO: R.2 **Funktion:** Lokalernas utformning ska underlätta arbete för de som är verksamma på förskolan och ge incitament för samverkan.

KO: R.3 **Funktion:** Lokalernas utformning ska ge tydliga signaler till kroppens sinnen.

KO: R.4 **Funktion:** Lokalerna ska färgsättas utifrån pedagogiska behov, och med hänsyn till tillgänglighet och orienterbarhet.

KO: F Flexibilitet

KO: F.1 **Funktion:** Alla ytor, exklusive till exempel kök- och personalutrymmen, ska vara möjliga att använda för pedagogisk verksamhet.

KO: F.2 **Funktion:** Lokalerna ska ha god tillgång till trådlös datakommunikation, och god täckning för mobiltelefoni ska säkerställas i alla delar av lokalerna och på förskolegården.

KO: O Omställbarhet

KO: O 1 **Funktion:** Alternativa kommunikationsytor beaktas för att förskolan ska kunna utökas, delas upp eller minska sitt lokalbehov.

AR ARBETE

AR: T Trygghet

AR: T.1 **Funktion:** *Alla lokaler ska vara anpassade för ändamålet och säkerheten ska vid användning vara tryggad.*

AR: T.2 **Funktion:** *Hög städbarhet i alla utrymmen.*

AR: T.3 **Funktion:** *Lokalerna innehåller de delar och funktioner som behövs för att genomföra ett effektivt lokalvårdsarbete i en god arbetsmiljö.*

AR: T.4 **Funktion:** *Lokalernas utformning ska ge överblickbarhet.*

AR: T.5 **Funktion:** *Glas kan användas för att skapa överblickbarhet eller ljusinsläpp.*

AR: T.6 **Funktion:** *Lokalerna ska skapa trygghet och tillhörighet.*

AR: R Rörelser

AR: R.1 **Funktion:** *Möjlighet till förflyttning utan att störa de som verkar i lokalerna.*

AR: E Effektivitet

AR: E.1 **Funktion:** *Alla rumsytor inklusive korridorer ska vara inredningsbara, för att användas till pedagogisk verksamhet.*

AR: E.2 **Funktion:** *Från kommunikationsytor och större lokaler ska det alltid vara förhållandevis kort sträcka till toaletter.*

AR: E.3 **Funktion:** *Ventilationen ska planeras och/eller utformas så att flytt av mellanväggar underlättas.*

AR: E.4 **Funktion:** *Konstruera väggar så att inredning enkelt kan hängas upp och så att skador kan minimeras vid nedmontering.*

AR: E.5 **Funktion:** *Driftsfunktioner ska vara lätta att nå och det ska inte vara svårt för personalen att kunna åtgärda enkla problem.*

AR: E.6 **Funktion:** *Förskolans avdelningar ska vara likvärdiga och innehålla en variation av rum som ger förutsättningar att skapa olika lärmiljöer.*

AR: E.7 **Funktion:** *Förskolan ska ha tillräckliga möjligheter att förvara arkiverade fysiska handlingar på ett säkert sätt.*

AR: E.8 **Funktion:** *Lokalerna ska ha goda ljud- och ljusförhållanden samt ett bra termiskt inomhusklimat.*

AR: F Flexibilitet

AR: F.1 **Funktion:** *Lokalerna ska erbjuda en hög grad av föränderlighet.*

AR: F.2 **Funktion:** *Lokalerna ska möta barn och personals behov genom att erbjuda variation i ljud och ljusmiljö.*

AR: F.3 **Funktion:** *Lokalerna ska medge samling i större grupper om flera antal barn, samtidigt som flexibilitet ska finnas för aktiviteter i olika gruppkonstellationer.*

AR: O Omställbarhet

AR: O.1 **Funktion:** *Bärande väggar, stommar och schakt ska utformas så att framtida planlösningar inte begränsas.*

AV AVKOPPLING/RAST

AV: T Trygghet

AV: T.1 **Funktion:** *Lokalen ska utformas så att den ger barn och personal en känsla av tillhörighet och trivsel.*

AV: R **Rörelser**

AV: R.1 **Funktion:** *Kommunikationsytor dimensioneras så att personal- och barnflöden kan ske utan att det skapar friktion och trängsel.*

AV: E **Effektivitet**

AV: E.1 **Funktion:** *Plats för avskildhet och möten.*

AV: F **Flexibilitet**

AV: F.1 **Funktion:** *Generella planlösningar och öppna ytor anpassade för att genom förändrad inredning möjliggöra anpassning till nya behov.*

AV: F.2 **Funktion:** *Välplacerade och väl dimensionerade installationer.*

AV: O **Omställbarhet**

AV: O.1 **Funktion:** *Vid behov av förändrad användning av lokalerna ska dessa kunna ändras.*

KÖ **KÖK**

KÖ: H **Hygien**

KÖ: H.1 **Funktion:** *Lokalerna ska bidra till säker och hygienisk livsmedelshantering i alla utrymmen.*

KÖ: AM **Arbetsmiljö**

KÖ: AM.1 **Funktion:** *Alla lokaler ska möjliggöra en säker och ergonomisk arbetsmiljö.*

KÖ: AM.2 **Funktion:** *Golven ska ha hög halksäkerhet.*

KÖ: AM.3 **Funktion:** *Lokalerna ska bidra till en god ljud- och ljusmiljö.*

KÖ: T Trygghet

KÖ: T.1 **Funktion:** *Mottagning och utlämning av gods ska kunna ske på ett tryggt och säkert sätt.*

KÖ: R Rörelser

KÖ: R.1 **Funktion:** *Golvtytor ska utformas så att förflyttningar i och genom lokalerna underlättas.*

KÖ: R.2 **Funktion:** *Lokalerna möjliggör funktionella och hygieniska flöden.*

KÖ: E Effektivitet

KÖ: E.1 **Funktion:** *Tillagningskök ska vara utformade och utrustade så att olika lunchrätter och sallader kan tillagas och beredas samt att frukost och mellanmål kan produceras.*

KÖ: E.2 **Funktion:** *Mottagningskök ska vara utformade och utrustade så att lunchrätter samt frukost och mellanmål kan produceras/beredas.*

KÖ: E.3 **Funktion:** *Lokalerna ska ha tillräckliga utrymmen för olika typer av förvaring och utrustning.*

KÖ: O Omställbarhet

KÖ: O.1 **Funktion:** *Kökets inplacering tar hänsyn till eventuella framtida förändringar av antal barn i verksamheten.*

UT UTOMHUSMILJÖ

UT: T Trygghet

UT: T.1 **Funktion:** *Hämtning och lämning ska vara säker.*

- UT: T.2** **Funktion:** *Varu- och avfallstransporter till verksamheten ska vara möjliga att utföra med hög säkerhet.*
- UT: T.3** **Funktion:** *Skyltning ska underlätta att hitta rätt och tydligt visa förskolans namn.*
- UT: T.4** **Funktion:** *Gården ska skapa tillhörighet och påvisa att den tillhör förskolan.*
- UT: T.5** **Funktion:** *Den yttre miljön ska vara tillgänglig för alla barn som går på förskolan.*
- UT: T.6** **Funktion:** *Utomhusmiljön ska vara överblickbar. Utomhusmiljön ska möjliggöra uppsikt över vad barnen gör.*
- UT: T.7** **Funktion:** *Ljusmiljön ska bidra till en trygg utomhusmiljö.*
- UT: R** **Rörelser**
- UT: R.1** **Funktion:** *Utomhusmiljön ska möjliggöra förflyttningar av olika slag.*
- UT: E** **Effektivitet**
- UT: E.1** **Funktion:** *Förskolegårdens utformning utgår från lekvärdesriktlinjerna och ska ha en tillräckligt stor friyta i paritet med antal barn förskolan är dimensionerad för.*
- UT: E.2** **Funktion:** *Möjlighet till effektiv skötsel och underhåll.*
- UT: F** **Flexibilitet**
- UT: F.1** **Funktion:** *Tillgång till säker förvaring.*
- UT: F.2** **Funktion:** *Förskolan ska kunna bedriva pedagogisk verksamhet utomhus.*
- UT: M** **Miljö**

UT: M.1 **Funktion:** *Förskolegårdens utformning utgår från lekvärdesriktlinjerna och ska kunna hantera dagvatten och skyfall.*

UT: M.2 **Funktion:** *Förskolegården ska mildra effekten av värmebölja.*

UT: M.3 **Funktion:** *Funktionella och väl genomtänkta material ska användas och anpassas utifrån lekvärdesriktlinjerna.*

UT: M.4 **Funktion:** *Förskolegården ska främja biologisk mångfald*

UT: RV Rumslighet och variation

UT: RV.1 **Funktion:** *Förskolegårdens utemiljö ska kunna delas upp i zoner för olika typer av aktivitet.*

UT: RV.2 **Funktion:** *Möjlighet för vila och avkoppling ska finnas.*

UT: RV.3 **Funktion:** *Den yttre miljön ska ge möjlighet att öva motorik.*

UT: RV.4 **Funktion:** *Möjlighet till förändring och inflytande.*

UT: V Vegetation

UT: V.1 **Funktion:** *Bevara eller skapa grönska och olika terrängförhållanden.*

UT: V.2 **Funktion:** *Möjligt att följa årstidsväxlingar.*

UT: V.3 **Funktion:** *Möjlighet till odling*

UT: A Aktivitet

UT: A.1 **Funktion:** *Förskolegården ska locka alla barn till fysisk aktivitet.*

UT: A.2 **Funktion:** *Förskolegården ska skapa förutsättningar för utomhusverksamhet.*

UT: A.3 **Funktion:** *Utemiljön ska främja hälsa, samvaro samt personlig och social utveckling.*

UT: S Samlingsplatser

UT: S.1 **Funktion:** *Det ska vara möjligt att samlas utomhus.*

UT: S.2 **Funktion:** *Förskolegården ska ha tillräckligt med goda sittmöjligheter av olika slag.*

UT: KI Kultur

UT: KI.1 **Funktion:** *Förskolegården ska vara en arena för skapande och kultur.*

UT: KI.2 **Funktion:** *Förskolegården ska vara en arena för idrott, lek och rörelse.*

